

РЕШЕНИЕ

№ 9351

гр. София, 20.06.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 50 състав,
в публично заседание на 21.05.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Бойкинова

при участието на секретаря Ива Лещарова и при участието на прокурора Първолета Станчева, като разгледа дело номер **949** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Настоящото производство е образувано въз основа на решение № 255/11.01.2023 г., постановено по адм. дело 2421/2022 г. по описа на Върховен административен съд, с което е отменено решение 266/17.01.2022 г., по адм. дело 4527/2020 г. на Административен съд - София град, с което е отхвърлен предявения иск от Б. И. Б. против Националната агенция по приходите иск с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ за присъждане на обезщетение в размер на 1000 лева за неимуществени вреди, ведно със законната лихва от 15.07.2019 г. до окончателното ѝ изплащане.

В изпълнение на указанията, дадени с отменителното решение на Върховния административен съд, с разпореждане от 21.12.2023 г. съдът е оставил без движение исковата молба, като е указал на ищеца да посочи конкретните проявни форми на неизпълнение на задълженията на ответника с оглед на твърдението му, че ответникът не е положил необходимата грижа за защита на личните му данни, в какво точно се изразяват претърпените от него неимуществени вреди, да уточни период с начална и крайна дата, за който счита, че е претърпял вредите, както и причинната връзка между противоправното поведение на ответника и настъпилите вреди.

С исковата молба и направеното към нея уточнение от 09.01.2024 г. се посочва, че конкретните форми на неизпълнение на задълженията на ответника се изразяват в бездействие, тъй като изтичането на данни е могло да бъде избегнато, ако са били взети всички необходими организационни и технически мерки. Сочи се, че използваната в НАП система не е била обновявана и адаптирана към непрекъснато

възникващите нови заплахи за информационната сигурност, като „SQL инжекция“ е била идентифицирана като критична заплаха за сигурността на личните данни минимум от 2007 г. Уточнява, че претърпените неимуществени вреди се изразяват в притеснение и чувство на страх от използването на личните данни за всевъзможни злоупотреби с тях, като: теглене на кредити, учредяване на ипотечи, залози и др.

В съдебно заседание жалбоподателят Б. И. Б. се представлява от адв. Х., който моли да се уважи изцяло предявения иск, като основателен и доказан.

Ответникът – Национална агенция за приходите, редовно призована, не се представлява. В писмен отговор оспорва предявения иск като неоснователен. Твърди, че НАП като администратор на лични данни е предприела редица технически и организационни мерки за защита при обработването на лични данни, съобразени с Регламент /ЕС/ 2016/679 на Европейския парламент и Закона за защита на личните данни. Оспорват се твърденията на ищеца за неполагане на достатъчна грижа, неприлагане на ефективни мерки за защита сигурността на данните и неправомерното бездействие от страна на ответника.

Софийска градска прокуратура, редовно призована, се представлява от прокурор С., която счита исковата претенция за основателна и доказана, като сочи, че размерът на обезщетението следва да бъде съобразен с практиката на съдилищата по аналогични случаи.

Административен съд София - град, след като прецени становищата на страните и събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

Не се спори по делото, че на 15.07.2019 г. поради нерегламентиран достъп е изтекла информация относно личните данни от масивите на Национална агенция за приходите на общо 6 074 140 физически лица, от които 4 104 786 живи физически лица, български и чужди граждани, и 1 989 598 починали физически лица.

По делото като доказателство е представена разпечатка на смс, получен от НАП от която се установява, че по заявка на ищеца номер 3449 има неправомерно разкрити лични данни. В подкрепа на горното доказателство, по делото е приета като доказателство декларация от ищеца, с която същият декларира обстоятелството, че след направена проверка е установил, че личните му данни фигурират сред изтеклите от НАП.

В защита на твърдението си, че при обработване на личните данни са използвани подходящи организационни и технически мерки Националната агенция за приходите се позовава на приетите като доказателства заповед № ЗЦУ-746/25.05.2018 г. на изпълнителния директор на НАП, с която е утвърдена политика по защита на личните данни в НАП; Политика по информационна сигурност на НАП, версия 3.0 от месец май 2016 г.; Инструкция № 2/08.05.2019 г. за мерките и средствата за защита на личните данни, обработвани в НАП и реда за движение на преписки и заявяване на регистри; заповед № ЗЦУ-586/30.04.2014 г. на изпълнителния директор на НАП, с която е наредено да се внедри Система за управление на сигурността на информацията по стандарт БДС ISO/IEC 27001:2006; Методика за оценка на риска, версия 1, към месец декември 2013 г.; заповед № ЗЦУ-83/23.01.2013 г. на изпълнителния директор на НАП за определяне на вида, съдържанието, реда за създаване, поддържане и достъп до регистъра на НАП и базите данни за задължените лица, формата и елементите на данъчно-осигурителната сметка и сроковете за съхранение на архивираната информация; заповед № ЗЦУ-1436/15.10.2018 г. на

изпълнителния директор на НАП, с която са утвърдени „Указания за разработване, попълване и/или зареждане с данни на образци на документи и приложения, утвърдени на основание чл. 10, ал. 1, т. 5 и т. 7 ЗНАП“, „Указания за обозначаване и работа с информация“, „Указания за попълване на образци на процедура“, „Указания за попълване на образца на инструкция“. Пред настоящата съдебна инстанция е представена и Методика за анонимизиране на индивидуални данни, версия 1 януари 2017 г.

При така установената фактическа обстановка, съдът прие следните правни изводи :
Предявен е иск от Б. И. Б. срещу Национална агенция по приходите (НАП) с правно основание чл. 82, § 1 от Регламент (ЕС) 2016/679 за заплащане на сумата в размер на 1 000 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, настъпили в резултат на неизпълнение в достатъчна степен от ответника на задължението по чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защитата на личните данни (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета (GDPR), заедно със законната лихва върху тази сума, считано от 15.07.2019 г. до окончателното й изплащане.

Разгледан по същество искът за обезщетение е частично основателен.

Уважаването на така предявения иск за обезщетение налага при условията на пълно и главно доказване от ищцовата страна да се установят и трите елемента от фактическия състав на неправомерното уреждане, обуславящи причинени вреди по чл. 82 ОРЗД, а именно: нарушение на Регламент (ЕС) 2016/679, извършено от администратора на данни, претърпяна от лицето имуществена или неимуществена вреда и причинна връзка между вредата и нарушението. В тежест на ответника е при условията на обратно пълно доказване да установи, че прилаганите от него мерки за сигурност са достатъчни и подходящи съгласно чл. 24 и чл. 32 от Регламента. Това е тъй, тъй като с разпоредбата на чл. 24, § 1 от Регламент (ЕС) 2016/679 се изисква администраторът на лични данни да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването се извършва в съответствие с регламента и взетите от него технически мерки с оглед естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, както и рисковете с различна вероятност и тежест за правата и свободите на физическите лица, а чл. 32 от регламента пък изисква тези мерки да са в съответствие с достиженията на техническия прогрес и да осигуряват ниво на сигурност съобразно рисковете на обработването.

Съдът съобразява тълкуването на горните разпоредби и с оглед решението на Съда на Европейския съюз (СЕС) по дело С-340/21 г., според което разпоредбите на чл. 24 и чл. 32 ОРЗД трябва да се тълкуват в смисъл, че неоторизираното разкриване на лични данни не е достатъчно за да се приеме, че техническите и организационни мерки, приложени от администратора, не са били подходящи. От друга страна обаче в решението се посочва, че предприетите мерки от администратора на лични данни трябва да бъдат оценявани за всеки конкретен случай, като се преценят рисковете свързани със съответното обработване, както и дали съдържанието и изпълнението на мерките са подходящи за тези рискове, като същият не следва да бъде освободен от отговорност, само защото вредата е резултат от неразрешено разкриване от трета страна, а трябва да докаже, че по никакъв начин не е отговорен за събитието, довело до съответните щети. Съгласно разпоредбата на чл. 154 ГПК всяка страна е длъжна да установи фактите, на които основава своите искания или възражения, като на основание чл. 153 и чл. 155 от ГПК на доказване подлежат спорните факти от

значение за решаване на делото и връзките между тях. Съдът с определение от 18.03.2024 г. е указал на ответника, че в негова доказателствена тежест е да установи правопогасяващите и правоизключващите си възражения, а именно: че съгласно чл. 24 § 2 и § 3 и чл. 32 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 г., е положил всички усилия и е осъществил всички подходящи политики, взел е всички подходящи мерки за защита на личните данни на всички физически и юридически лица, които притежава и обработва в служебно качество, както и че се придържа към одобрените кодекси за поведение или одобрени механизми за сертифициране, както и че прилага конкретни подходящи технически и организационни мерки, съобразени с конкретните рискове, респективно, че е направил всичко възможно да предотврати нарушението. В тази връзка съдът с определението също така е указал на ответника за необходимостта от назначаване на съдебно-компютърна експертиза, както и е дал възможност да формулира задачи към нея. Въпреки дадената възможност за ангажиране на допълнителни доказателства, включително и съдебно-компютърна експертиза НАП не прояви процесуална активност в настоящия процес за да установи факта, че е предприела всички необходими мерки за защита на личните данни на лицата, в резултат на което да докаже, че по никакъв начин не е отговорна за нерегламентирания до обработваните данни, в резултат на което са настъпили вредите. При условията на пълно насрещно доказване НАП не установи фактите, които са в нейна тежест на доказване, а именно, че взетите от нея мерки са подходящите и достатъчни за да не допуснат неоторизирания достъп на трето лице до личните данни на ищеца. Позоваването на ответника на предприети мерки за защита на личните данни като издаването на заповеди, политики и инструкции за защита на личните данни, обработвани в НАП и реда за движение на преписки и заявяване на регистри не са достатъчни да обосноват извод, че НАП е осъществила всички подходящи политики и мерки за защита на личните данни на всички физически и юридически лица, които притежава и обработва в служебно качество на администратор на лични данни, и които да са съобразени с конкретните рискове, доколкото въпреки тяхното прилагане е осъществен нерегламентиран достъп на трети лица до личните данни на голям брой лица. По делото не се установява действително причината, както и средствата, с които е извършен нерегламентирания достъп като резултат, но безспорно се установява, че такъв пробив е допуснат т.е. в случая течът на лични данни не е предотвратен от взетите мерки, поради което се разколебава твърдението на НАП, че същите са подходящи. В този смисъл неустановяването на причината за нерегламентирания достъп до личните данни на ищеца по съществото си е недоказване на факти от страна на НАП, които биха могли да я освободят от отговорност в качеството ѝ на администратор на лични данни.

Следователно в настоящето производство ответникът не е доказал да е взел подходящите технически мерки преди нерегламентирания достъп до личните данни на ищеца, нито пък че тези, които е прилагал са достатъчни съобразно рисковете в интернет от обработването на личните данни. Безспорно по делото се установи, че НАП не е изпълнила в цялост задълженията си като администратор на лични данни по чл. 24 и чл. 32 ОРЗД, тъй като не доказа в хода на производството да е предприела подходящи мерки за сигурна обработка на личните данни, с което да минимизира риска от нерегламентиран достъп на трети лица.

Ето защо НАП не може да се освободи от отговорност по смисъла на чл. 82, § 3 ОРЗД,

тъй като не доказва в настоящето съдебно производство да е изпълнила задължението си да предприеме ефективни мерки за предотвратяване на злоумишлен достъп до личните данни на ищеца.

Предвид горните факти съдът намира, че нарушението е осъществено чрез бездействие от страна на НАП, изразяващо се в неприлагане на подходящи организационни и технически мерки, които в необходимата степен да гарантират защитата на личните данни на ищеца и като последица - неосигуряване подходящо ниво на сигурност на тези данни.

По делото се доказва и причинната връзка между незаконосъобразното бездействие на НАП и претърпяна от ищеца неимуществена вреда, доколкото неизпълнението от страна на ответника на задълженията по ОРЗД е довело да неразрешено разкриване и достъп до съхранените данни, което е причинило твърдените от ищеца болки и страдания. Следователно в резултат от бездействието на ответника е настъпил противоправния резултат.

Обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост съгласно чл. 52 ЗЗД, но зависи от установените във всеки отделен случай факти и обстоятелства. Справедливостта като законов критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди включва освен тяхната общовалидна значимост за всяко човешко същество, така и конкретни факти, свързани със стойността, която засегнатите от непозволеното увреждане блага имат за увреденото лице. В случая ищецът не е ангажирал гласни или писмени доказателства, за да докаже степента на засягане на неговото психическо и емоционално състояние, имащи значение за определяне на размера на обезщетението. Поради това съдът за да определи размера в случая е длъжен да обвърже обществения критерий за справедливост с преценка на конкретно проявените и установени по делото обстоятелства, които имат значение за определянето му. Такива обстоятелства са: изтичането на личните данни на ищеца на 15.07.2019 г. и общата продължителност на периода, в който същите са в интернет пространството. Безспорно с факта на изтичането на личните данни на ищеца се засяга неговото обичайно психическо и емоционално състояние, с оглед риска от злоупотреби с тях, като: теглене на кредити, учредяване на ипотечи, залози и др. Това засягане има негативен характер, тъй като с неправомерното обработване на личните данни се засягат правата и законните интереси на ищеца, както и съществува риск от настъпване на неблагоприятни имуществени последици. В този смисъл е и решението на СЕС по дело С-340/21 г., в което се посочва, че самият страх, изпитван от субекта по отношение на възможна злоупотреба с неговите лични данни от трети страни, може да се квалифицира като неимуществена вреда, като не е необходимо каквото и да е активно поведение на пострадалото лице, нито доказване, че притежава някакво имущество или банкови сметки, заради възможността от възлагане на чужди задължения, тъй като според съда характера на обществените отношения по обработването на лични данни, динамиката на тези данни в обществото и самия характер на личните данни са дълбоко свързани с персоналната идентичност на субекта, че дори вероятността за тяхното разкриване винаги има за резултат чувствително засягане психическото и емоционално състояние на лицето. Ето защо съдът не споделя възражението на ответника, че вредите не са реално претърпени, тъй като повече от година от осъществения неотORIZИРАН достъп срещу информационната система на НАП не е констатиран нито един случай на злоупотреба с лични данни като теглене на кредити от чуждо име, учредяване на ипотечи, залози и др.

По изложените съображения съдът намира, че са доказани претърпените от ищеца болки и страдания от категорията на обичайната реакция на страх и безпокойство, т.е. налице е негативно засягане на личността от неправомерното развитие на процесните обществени отношения. Съдът определя по своя преценка съгласно чл. 162 ГПК размера на дължимото обезщетение на 500 лева, тъй като искът за обезщетение е установен по своето основание, но няма достатъчно данни за неговия размер, предвид направеният пред настоящата съдебна инстанция отказ за събиране на гласни доказателства. Настоящият съдебен при определяне на размера на дължимото обезщетение е съобразил обстоятелството, че ищецът не доказал в настоящото производство да е изпитал в изключителна степен неприятни душевни преживявания, поради което за него е възникнало право на обезщетение в обичайния размер за подобни случаи, определен съобразно жизнения стандарт в страната.

С оглед на изложеното съдът намира, че ищецът е доказал всички необходими елементи за реализиране правото на обезщетение и отговорност за причинени вреди на основание чл. 82, § 1 от ОРЗД и исковата претенция следва да бъде уважена в размер на 500 лева, а предявеният иск за разликата до пълния му предявен размер от 1000 лева следва да бъде отхвърлен като неоснователен и недоказан. Върху размера на приетото за дължимо обезщетение следва да се присъди и законна лихва от датата на увреждането 15.07.2019 г. до окончателното изплащане на обезщетението.

Мотивиран от гореизложеното, Административен съд - София град, Второ отделение, 50-ти състав

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Националната агенция за приходите да заплати на Б. И. Б., ЕГН [ЕГН], сумата в размер на 500 (петстотин) лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на увреждането 15.07.2019 г. до окончателното ѝ изплащане, като ОТХВЪРЛЯ иска за разликата над тази сума до пълния му предявен размер от 1000 лева, като неоснователен.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: